

Olle Nordell

Verksamhetsberättelse 2003

Vattenvårdskommittén har under året bestått av följande personer:

Ordinarie ledamöter	Suppleanter	Miljönämnd
Bo Lindblom vice ordf.	Peter Melinder	Eslöv
Alvar Petersson	Eivind Balkar	Kävlinge
Annbritt Andersson ordf.	Rolf Henriksson	Landskrona
Jan Lindberg	Leif Johansson	Svalöv

Arbetsgruppen har bestått av följande tjänstemän:

Representant	Ersättare	Miljöförvaltning
Anna-Carin Linusson	Birgitta Karlsson	Eslöv
Björn Sanzén vice sekr	Patrik Lund	Kävlinge
Högni Hansson sekr.	Olle Nordell	Landskrona
Thomas Arnström	Petter Ljungberg	Svalöv

I arbetsgruppens och kommitténs möten har även representant från Länsstyrelsens miljöenhet och Ekologgruppen Landskrona AB deltagit.

Årsmöte

Årsmötet hölls den 25 februari 2003 i Landskrona. Högni Hansson redogjorde för 2003 års verksamhetsberättelse och innevarande års verksamhetsplan. Till ordförande i kommittén till nästa årsmöte valdes Annbritt Andersson, Landskrona och till vice ordförande Bo Lindblom, Eslöv. Till sekreterare till nästa årsmöte utsågs Högni Hansson, Landskrona och till biträdande sekreterare Björn Sanzén, Kävlinge. Ordföranden och sekreteraren utsågs att teckna kommitténs firma.

Vårsmöte

Vårsmötet hölls den 15 maj i fiskeklubbens stuga i Häljarp. Till vårmötet inbjöds representanter för myndigheter som hanterar vattenfrågor, natur- och miljöorganisationer, byalag, lantbruksorganisationer och sportfiskeföreningar. Björn Sanzén föredrog kommitténs verksamhetsberättelse och verksamhetsplan. Johan Krook från Ekologgruppen redovisade vattenkontrollen för 2002. Johan Krook berättade om kommitténs bok om vård, skötsel och restaurering av åar i jordbruksbygd – Åmansboken.

Vattenkontrollen 2003 (hela vattenkontrollen redovisas i maj år 2004)

Postadress	Kontorsadress	Telefon	Telefax	Postgironr
261 80 Landskrona	Stadshuset Drottninggatan 7	0418-79 849	0418-79403	1 23 45-5

Vattenkontrollen omfattar månadsprovtagning av temperatur, pH, konduktivitet, syrgas, grumlighet, biologisk syreförbrukning, kväve och fosfor i 8 provpunkter. Dessutom tas veckoprover av kväve, fosfor och totalorganiskt kol i två punkter som blandas flödesproportionellt. Analyserna används för beräkning av vattendragets transport av dessa ämnen. Tungmetaller och bekämpningsmedel provtas nära vattendragets mynning. Jämfört med tidigare år har bekämpningsmedelsprovtagningen utökats och även provtagits i dammsediment. Under provtagningen analyseras nu samtliga preparat som används i avrinningsområdet. En databas över utförd provtagning har lagts ut på kommitténs hemsida och uppdateras ca varannan månad.

Resultatet av vattenkontrollen under 2003 redovisas vid vårmötet i maj eftersom nödvändiga flödesdata från SMHI först levereras under mars månad. Ekologgruppen i Landskrona AB har utfört vattenkontrollen.

Sammanfattning av vattenkontrollen 2002

Mycket höga flöden inledde året 2002.

Väder och vattenföring

Året var varmare och nederbördsrikare än normalt. Stora nederbörds mängder i januari och februari resulterade i extremt höga flöden dessa månader. Följden blev översvämningar inom stora delar av avrinningsområdet. Det kom också stora nederbörds mängder i maj-juli och oktober, men dessa regn medförde inte så stora flödesökningar. Året 2002 hade en medeltemperatur på 8,6 °C, nederbörden var 592 mm och medelvattenföringen vid Saxåns mynning var 4,0 m³/s.

Syretillstånd och biologisk syrgasförbrukning

Syretillståndet var bra vid alla provpunkterna under hela året och den biologiska syrgasförbrukningen (BOD) var oftast låg i vattensystemet.

Ljusförhållanden

De högsta **grumligheterna** uppmättes i samband med de höga flödena i februari. Baserat på årsmedelvärdena var vattnet starkt grumlat på alla provpunkter utom en som bedömdes ha betydligt grumlat vatten.

Försurningstillstånd

Försurningsrisken inom området är liten, då pH under alla årets mätningar legat tydligt över neutralpunkten.

Näringstillstånd

I jämförelse med medelvärden för de tre sista åren var både **fosfor- och kvävehalterna** 2002 låga. Sett över en längre tidsperiod, 1980-2002 var halterna i de flödesblandade årsproverna 2002 (pkt 5 i Braån och pkt 16 i Saxån) de lägsta för fosfor och de näst lägsta för kväve. Beräknade trender visar också att det finns en tydlig tendens till sjunkande fosforhalter och svag tendens till sjunkande kvävehalter under samma tidsperiod.

Metaller

Metallanalys av vatten i blandprov från Saxån i Häljarp visade på måttliga halter av bly och låga till mycket låga halter av övriga metaller. **Metallanalyserna av vattenmossa** som utplanterats på fem lokaler i vattensystemet resulterade i hög kromhalt vid en provpunkt och måttligt höga vid de andra. För övriga undersökta metaller var halterna måttliga till låga.

Bekämpningsmedel

Resultatet av undersökningen i Saxån vid Häljarp och i Örstorpsbäcken vid JRKstationen visade att vattnet innehöll bekämpningsmedelsrester under hela undersökningsperioden, april-december. Totalt registrerades 24 olika aktiva substanser, varav 15 i detekterbara halter och nio som spår (då halterna låg mellan noll och detektionsgränsen).

Ämnestransport

Transporten av **fosfor, kväve och TOC** (totalt organiskt kol) 2002, var lägre än medeltransporterna för åren 1980-2001 (för TOC 1991-2001). Det var under höglödessituationen i januari-februari, som de största ämnesmängderna transporterades. Totalt beräknas 9,4 ton fosfor, 790 ton kväve och 690 ton TOC ha förts ut till Öresund via Saxån. **Arealförlusten för** hela avrinningsområdet under året 2002 var 0,26 kg fosfor och 22 kg kväve per hektar. Den högsta arealförlusten i delavrinningsområdena beräknades för fosfor i Örstorpsbäcken (0,49 kg/ha) och för kväve i Välabäcken (28 kg/ha).

Bottenfauna

Bottenfaunaundersökningen 2002 som genomfördes på fem provpunkter, resulterade i fynd av två ovanliga arter. Braån (pkt 5) och Saxån (pkt 16) bedömdes vara måttligt påverkade av organisk/eutrofierande föroreningar, medan de övriga provpunkterna bedömdes vara betydligt påverkade.

Information

Videofilmen

Några exemplar av videofilmen om vattendraget har distribuerats till intresserade.

Saxån-Braåns ekomuseum

Ett omfattande informationsmaterial om Saxån-Braåns tillstånd, naturvärden, historia med mera har tidigare tagits fram. Materialet skall användas i olika informationsinsatser som "ekomuseum", på Internet, och i olika former av skrifter bl a en skånsk "åmansbok", se nedan. En del av materialet kan återfinnas på kommitténs hemsida: <http://www.landskrona.se/kommun/miljo/saxan02/default.htm>.

Skript om bäckar och åar i jordbruksbygd

Manuskriptet till skriften om bäckar och åar i jordbruksbygd – historik, naturvård, miljöproblem, vård och restaurering har färdigställts och lämnats till tryck. Skriften är på 134 sidor, rikt illustrerad och trycks i 1500 exemplar. Boken är döpt till Åmansboken – vård, skötsel och restaurering av åar i jordbruksbygd.

Hemsidan

Hemsidan har uppdaterats och utvecklats och en databas med mätvärden från vattenkontrollen och bekämpningsmedelsanalyser finns tillgänglig.

Saxån-Braåns natur- och rekreationsvärden

Kvärlövs naturområde

Västkustbanan har vid Annelöv och Kvärlöv fått en sydligare sträckning än vad som avsågs i de tidigare planeringsarbetena. Detta har medfört ett intrång i vattendragets strandskyddsområde och riksintresse för naturvård. I Banverkets exproprieringsansökan och regeringsbeslutet har Banverket förbundit sig att ett område mellan järnvägen och Saxån skall komma till samhällelig miljönytta. Ett kommunalt naturreservat har inrättats och iordningställande av området har påbörjats.

Vandringsstigar

De tidigare etablerade stigarna vid Norra Skrävlinge, Asmundtorp, Häljarp och Marieholm har underhållits och utvecklats.

Åtgärder i och längs vattendragen

Handlingsprogram för vatten- och landskapsvård inom Saxån-Braåns avrinningsområde.

För att komma till rätta med problemen kring övergödningen av våra hav och vattendrag har en rad olika beslut fattats, på såväl internationell och nationell nivå som på regional och lokal nivå. Som ett led i uppföljningen av dessa beslut har Ekologgruppen AB (1994) genomfört en utredning för att ge förslag på hur näringsämnesförlusterna från marken kan minskas, och hur landskapets förutsättningar för att hysa ett rikt djur- och växtliv kan förbättras, inom Saxån-Braåns avrinningsområde. Syftet med rapporten är därför att:

- Diskutera en långsiktig målsättning och ge förslag till åtgärder som minskar närsalttransporten ut i Öresund och som ger positiva effekter för landskapet och naturförhållandena inom Saxån-Braåns avrinningsområde
- Ge förslag till handlingsprogram för genomförande av föreslagna åtgärder
- Ange lägen inom området där det finns förutsättningar för anläggning av dammar/våtmarker

Rapporten har en allmän del där vi ger en kortfattad bakgrund samt förslag till målsättning, handlingsprogram, kostnader och där ett sammanfattande åtgärdsförslag presenteras. I rapportens andra del presenteras åtgärdsförslaget i detalj uppdelat efter delavrinningsområden, totalt 9 st. Dessa är i sin tur indelade i 54 mindre delavrinningsområden och för dessa redovisas uppgifter om markanvändning, hydrologi, markläckage mm. Dessutom presenteras ett omfattande kartmaterial över undersökningsområdet. Tanken är att denna del skall vara "levande" och fyllas på med uppgifter om såväl förslag till nya lägen för åtgärder som genomförda åtgärder, allt efter som arbetet fortskrider.

Åtgärdsförslaget är uppbyggt som en katalog över områden som är lämpliga att arbeta vidare med, vad gäller anläggning av dammar, våtmarker och skyddszoner. Underlaget till katalogen har erhållits genom informations- och diskussionsmöten med markägare i samarbete med berörda LRF-kretsar. Vid dessa möten har närvarande markägare fått möjlighet att göra en intresseanmälan. Totalt har ca 150 markägare informerats på detta sätt och av dessa har 55 stycken anmält sig som intresserade för åtgärder (i form av t ex dammar) på sina marker. Totalt har ett 70-tal objekt med en areal av ca 30 hektar kommit fram på detta sätt.

Kostnaderna för att genomföra hela handlingsprogrammet som omfattar anläggning av ca 200 ha våtmarker har beräknats till 44,6 miljoner kronor i 1994 års penningvärde. Handlingsprogrammet föreslås genomföras under en period av 12 år.

Kävlinge kommun

Totalt inom LIP-programmet har 9 st dammar med en yta av ca 8 ha och 4,5 ha skyddszoner anlagts.

Eslövs kommun

Totalt inom LIP-programmet har 12 dammar med en yta av drygt 12 ha anlagts.

Landskrona kommun

Totalt inom LIP-programmet har 12 dammar med en yta av ca 9 ha anlagts. Ett tiotal dagvattendammar har anlagts i Asmundtorp och Häljarp.

I samband med LIP-projekten har följande rapporter tagits fram under 2003:

1. Näringsämnesreduktion i nyanlagda dammar – mätningar i Saxåns avrinningsområde.
2. Vegetation och bottenfauna i nyanlagda dammar/våtmarker – uppföljning och utvärdering.
3. Näringsackumulering i dammsediment.

LIP-projekten i Eslöv och Landskrona avslutades under 2003.

Ekonomi

Budgetpost	Budgeterat	Utfall 2003
Årlig vattenkontroll, inkl PULS, utökad provtagning av bekämpningsmedel, internetkompatibel databas	295 000:-	276 174
Information: åmansbok, ekomuseum, , hemsida mm	90 000:-	120 882
Åtgärder: Saxån-Braåns rekreations- och naturvärden, åtgärder.	30 000:-	4900
Övriga kostnader	5000:-	4440
Summa	420 000:-	406 356
Kostnad per kommun	105 000:-	102 689:-